

NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)

I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP **1.2. KOD OBSZARU** **1.3. DATA OPRACOWANIA** **1.4. DATA AKTUALIZACJI**
B PLH020014 2002-10 2008-12

1.5. POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

K. Świerkosz, B. Wojtuń - WZR woj. dolnośląskiego; J. Potocka - Klub Przyrodników; D. Tarnawski - Instytut Zoologiczny UW.

1.7. NAZWA OBSZARU:

Torfowisko Pod Zieleńcem

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

2004-04

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 16 25 49

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 50 20 33

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

225,8

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

730

MAKSYMALNA

890

ŚREDNIA

800

2.5. REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

Kod	Nazwa regionu	%
PL517	Wałbrzyski	100

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego
Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzch	Stan zachow.	Ocena ogólna
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	1,72	B	C	B	B
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	0,10	B	C	A	B
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	6,61	B	C	B	B
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion	0,01	B	C	C	C
8210	Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami Potentilletalia caulescentis	0,01	C	C	C	C
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	0,90	D			
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	1,50	C	C	C	C
91D0	Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino	20,28	B	C	A	B
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion	0,04	D			

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.b. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.g. ROŚLINY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	Populacja	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1393	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	R				C	A	C	B

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

PTAKI

	Populacja	Motywacja
--	-----------	-----------

SSAKI

	Populacja	Motywacja
--	-----------	-----------

PŁAZY

	Populacja	Motywacja
Bufo bufo	C	C
Bufo calamita	C	C
Rana temporaria	C	C
Triturus alpestris	R	C

GADY

	Populacja	Motywacja
Lacerta agilis	C	C
Lacerta vivipara	C	C
Vipera berus	R	C

RYBY

	Populacja	Motywacja
--	-----------	-----------

BEZKRĘGOWCE

	Populacja	Motywacja
Aeshna subarctica	C	A
Anarta cordigera	C	A
Colias palaeno	C	A
Somatochlora alpestris	C	A

ROŚLINY

	Populacja	Motywacja
Andromeda polifolia	C	D
Betula nana	P	A
Carex limosa	C	A
Carex pauciflora	C	A
Drosera anglica	C	A
Drosera rotundifolia	C	A
Empetrum nigrum	C	D
Eriophorum vaginatum	C	D
Oxycoccus palustris	C	D
Pinus mugo	C	D
Rhynchospora alba	C	A
Scheuchzeria palustris	C	A
Sphagnum cuspidatum	C	A
Sphagnum fuscum	C	A
Sphagnum magellanicum	C	A
Sphagnum papillosum	C	A

Sphagnum rubellum	C	A
Sphagnum russowii	C	A
Vaccinium uliginosum	C	D

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	68 %
Lasy mieszane	1 %
Siedliska leśne (ogólnie)	22 %
Torfowiska, bagna, roślinność na brzegach wód, młaki.	9 %
Suma pokrycia siedlisk 100 %	

OPIS OBSZARU

Obszar jest położony na wierzcholinie Gór Bystrzyckich. Według pierwotnych planów miał obejmować tylko rozległą, ale słabo wypiętrzoną kopułę Topielisk wraz z przylegającym do niej od wschodu torfowiskiem przejściowym (z którego wypływa Dzika Orlica) oraz od południa Czarne Bagno - fragment pokryty przez płyty przejściowotorfowiskowe (7140) i bór świerkowy na torfie (91D0-4) - czyli granice obszaru miały pokrywać się z granicami rezerwatu przyrody. Jednak w wyniku prac terenowych stwierdzono, że obszar współcześnie objęty ochroną rezerwatową jest częścią większego hydrogeomorfologicznego sytemu torfowiskowego, z którego zachowały się nieliczne pozostałości także i poza główną kopułą torfowiskową, w postaci częściowo zachowanych lub już zamarłych położonych na stokach.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Obszar ma chronić torfowisko najgłębsze, najstarsze i najrozleglejsze wysokie w Sudetach z kompleksem siedlisk oraz relikty torfowisk towarzyszących głównej kopule poza głównym arealem występowania sudeckich torfowisk wysokich - w Sudetach Zachodnich. Spośród torfowisk sudeckich tylko tu występuje przygielka biała *Rhynchospora alba*, tworząc charakterystyczne siedlisko (7150).

4.3. ZAGROŻENIA

Struktura i funkcjonowanie zachowanej głównej kopuły wysokotorfowiskowej i przylegających od południa fragmentów borów na torfie i torfowisk przejściowych zostały zaburzone w XVIII i XIX w., kiedy to wraz z próbami eksploatacji podzielono torfowisko na 3 części, kopiąc rowy odwadniające i budując 2 groble. Współcześnie obie części kopuły Topielisk na większości powierzchni są porośnięte zaroślami kosodrzewiny i sosny drzewokosej na torfie (91D0-3).

Natomiast prowadzenie w rejonie otaczającym torfowisko intensywnej gospodarki leśnej (model niemiecki) co najmniej od połowy XIX doprowadziło do zdegradowania torfowisk wyżej położonych "pięter" torfowisk w systemie hydrologicznym "Torfowiska pod Zieleńcem": torfowisk stokowych (które obejmowały wszystkie typy siedlisk: torfowiska przejściowe, wysokie i bory na torfie) oraz grzbietowych (torfowiska wysokie i bory na torfie). Ich odwodnienie i postępujące murszenie torfu oraz systemy działających rowów odwadniających zmniejszają retencję obszaru i powodują szybki spływ wód roztopowych i deszczowych w okresie wegetacyjnym w kluczowym dla głównego obiektu ochronie terenie: na stokach położonych od wschodniej strony rezerwatu, skąd pochodzi zasilanie obiektu głównego. Stąd konieczne jest podporządkowanie gospodarki leśnej na tym terenie zachowaniu dotąd istniejących torfowisk poza rezerwatem, oraz zahamowaniu degradacji i próbom regeneracji tych z zaburzonych obiektów, które są zdolne do regeneracji. Dotyczy to również remontów dróg leśnych.

Zagrożeniem jest także ewentualne wprowadzanie środków chemicznych w hodowli lasu, zwłaszcza w przypadku środków owadobójczych.

4.4. STATUS OCHRONNY

PL02 rezerwat "Torfowisko pod Zieleńcem", 100 %, 1954 r. - 156 ha, 2003 r. - powiększenie do 232 ha

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Skarb Państwa 100%

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

Borkowski A. 2003. Obserwacje entomologiczne (Lepidoptera, Odonata) w rezerwacie przyrody "Torfowisko pod Zieleńcem" w Sudetach. Przyroda Sudetów Zachodnich 119-130 6

Hajduk Z. 1965. The peat-bog "pod Zieleńcem. XVI Limnolog, Conv. Polonia MCMLXV, Cracow.

Hajduk Z., Niedzielski E. 1966. Wstępne badania fauny larw ważek (Odonata) niektórych zbiorników wodnych Śląska. Acta Univ. Wratisl., Prace zoologiczne II 153-161 51

Harnisch O. 1925. Studien zur Ökologie und Tiergeographie der Moore. Zool. Jahrb. 1-161 51

Kadej M., Ruta R., Malkiewicz A., Smolis A., Stelmaszczyk R., Tarnawski D., Żuk K., Kania J., Suchan 2008 Nowe dane o występowaniu pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763) (Coleoptera, Scarabeidae) na Dolnym Śląsku Przyroda Sudetów 135-150 10

Kuźniewski E. 1958. Torfowisko Zieleniec koło Dusznik. Rocznik Ziemi Kłodzkiej II

Kuźniewski E. 1962. Analiza palinologiczna torfowiska Zieleniec koło Dusznik. Kwartalnik Opolski 2

Mielewczyk S. 1969. Larwy ważek (Odonata) niektórych torfowisk sfagnowych Polski. Pol. Pismo Ent. 39(1): 17-81.

Schneider W. G. 1885. Verzeichnis der Neuropteren Schlesiens. Zschr. Ent., NF 17-32 10

Smolis A., Malkiewicz A., Stelmaszczyk R., Kadej M. 2008 Nowe stanowiska trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia* (Geoffroy in Fourcroy, 1785) w województwie dolnośląskim Przyroda Sudetów, w druku

Walczak M. 1986. Charakterystyka florystyczno-fitosocjologiczna torfowiska pod Zieleńcem. Instytut Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego, mskr pracy magisterskiej.

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

KOD % POKRYCIA

PL02 102,7 %

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

KOD FORMY OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
PL02	<i>Torfowisko pod Zieleńcem</i>	+	102,7

desygnowanymi na poziomie międzynarodowym

NAZWA STATUSU OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
-----------------------	---------------	-------------	------------

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

KOD CORINE	TYP RELACJI	% POKRYCIA
------------	-------------	------------

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU **I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR**

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
160	<i>Gospodarka leśna - ogólnie</i>	B	100	-
161	<i>Zalesianie</i>	B	5	-
163	<i>Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)</i>	B	20	-
164	<i>Wycinka lasu</i>	B	20	-
166	<i>Usuwanie martwych i umierających drzew</i>	B	20	-
501	<i>Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe</i>	C	60	-
502	<i>Drogi, autostrady</i>	B	50	-
810	<i>Odwadnianie</i>	C	50	-
850	<i>Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie</i>	C	50	-
950	<i>Ewolucja biocenotyczna</i>	C	50	-

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
160	<i>Gospodarka leśna - ogólnie</i>	B		-

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

SPRAWUJĄCY NADZÓR (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY:

7. MAPY OBSZARU

Mapy fizyczne obszaru

Numer mapy	Skala	Projekcja	Opis
M-33-57-D	1: 50000	PUWG 1992	Yes
M-33-69-B	1: 50000	PUWG 1992	Yes

Zdjęcia lotnicze obszaru

Numer	Obszar	Temat	Data
-------	--------	-------	------

8. ZDJĘCIA OBSZARU

Numer	Obszar	Temat	Autor	Data
-------	--------	-------	-------	------

4. OPIS OBSZARU

4.7. HISTORIA

2010-02-26	AR	Korekta wartości (z 1514.8ha na 225.8ha) zgodnie z warstwą wektorową przekazaną do KE 29.10.2009
2010-05-24	PL	Usunięcie roślin 1386 i 1389 zgodnie z postanowieniami seminarium biogeograficznego 24-26.03.2010